

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Preocupări.

Gânduri în jurul unui curs de vară

Una dintre multele probleme dela ordinea zilei, cari ne interesează deaproape și așteaptă deslegare, este și aceea: cum s'ar putea ridica nivelul intelectual al învățătorimei și cum s'ar putea perfecționa în așa mod, ca să nu reclame cheltueli prea mari nici dela stat și nici dela ei înșiși?

Timpurile nouă au pretenziuni față de toată lumea. Dela satisfacerea acestora nici învățătorimea nu se poate sustrage. Nu este deajuns diploma câștigată, dacă învățătorul voește să țină pas cu progresele timpului, ci trebuie că în continu să se perfecționeze, ca să poată lua cu succes lupta cu greutățile din ce în tot mai mari ale vieții și serviciului. Învățătorii eșiți recent din școala normală sunt plini de avânt și ambițiune. Ei știu că trebuie să mai învețe mult și să se perfecționeze, ca să poată duce la bun sfârșit misiunea culturală, ce așteaptă dela ei România întregită. Dar vine viața cu gândurile și greutățile ei inevitabile. Dupăce în urma mai multor alergări, tânărul învățător își asigura post într'un sătuleț, cu micul ajutor de-acasă se prevede cu cele mai necesare și începe viața. Câțiva ani se mulțumește cu cunoștințele primite în

școala normală, dar începe a observa că acele nu sunt suficiente. Are lipsă de întregirea lor cu altele nouă. Spre acest scop îi trebuiesc cărți, dar micul său salariu abia îi ajunge ca să poată trăi cu greu de pe o zi pe alta. La aceea, ca în vacanță să mai facă și câte o călătorie de studii nici nu se poate cugeta. Salariul e mic, nu ajunge. Greutățile vieții îi taie avântul și îl țin legat de glie. Nu-i mult de când se credea un apostol care va putea ridica poporul din neștiință și îl va conduce la lumină, la cultură și acum se crede înșelat în idealul său și începe a-și pierde nădejdea.

Incontestabil, că în viitorul și consolidarea unei țări, învățătoria, prin munca sa migăloasă și aproape invizibilă, dar constructivă, are un rol important. De aceea trebuiesc învățători bine pregătiți și culți. Aceasta a văzut-o cel mai mare dascăl al României, Dnul N. Iorga, când în urmă cu 20 ani a înființat renumita sa universitate din Vălenii-de-Munte, la care se primesc ascultători din toate păturile societății, dar mai cu seamă în timpul din urmă învățători. Aceasta instituție populară contribuie într-o măsură mai largă decât oricare alta din țară la răspândirea științei și a culturai. Dl Iorga a deslegat problema perfecționării învățătorilor.

În frunte cu Dl Iorga aici țin conferințe din toate domeniile cei mai erudiți bărbați de știință. Când Dl Iorga urcă catedra și începe a vorbi, fie aceea orice problemă, auditorii, din cari 80% sunt învățători, îl ascultă cu adevărată pietate, fără ca să simtă căldura insuportabilă, foamea și setea ce-i copleșește încetul cu încetul. Nu știu ce să admire mai mult, fondul științific ori forma expunerii.

La aceste cursuri ar trebui să participe rând pe rând toți învățătorii. Dl Iorga primește și se îngrijește

de toți cursiștii săi cu adevărată iubire părintească. Cum cursurile se țin în vacanță, fiecare învățător dispune de timpul necesar, iar cheltuelile sunt atât de mici, încât le poate suporta cu ușurință și cel mai sărac dintre noi.

Pentru colegii din județul Sălaj, dintre cari puțini au participat la cursurile din Valenii-de-Munte și ar fi de dorit să participe cât mai mulți, dau câteva informațiuni. Cererea de primire se înaintează în Iunie pe adresa Dlui Ilie Ardeleanu secretarul cursurilor la București, Bulevardul Schitu Măgureanu No. 1. Deodată cu avizul de admitere la cursuri se expediază și biletul de tren cu favor de 75%. Cursiștii se instalează în căminuri, unde plătesc pentru întreținere 1500 Lei pe durata de 4 săptămâni. Mâncările sunt curate și gustoase. Cursurile se încep dimineața și durează toată ziua chiar și seara după cină, cu anumite recreații.

Pentru învățătorii minoritari se țin cursuri separate pentru învățarea limbei și literaturii române.

Valenii-de-Munte și împrejurimea au o frumoasă poziție geografică, cu văi și dealuri încântătoare, care se îmbie să fie vizitate și îndeamnă privitorii la cât mai multe excursiuni.

La cursurile din vara anului curent au ținut conferințe în frunte cu Dl N. Iorga, care a vorbit despre »Interpretarea istorică a prezentului«, mai mulți bărbați de știință despre diferitele probleme foarte importante și interesante.

Cei ce au ascultat cu sârguință cursurile, și-au putut întregi cunoștințele vechi și aduna o mare cantitate de cunoștințe noi de cari se pot folosi la conferințele ce vor avea să țină și ei la rândul lor. Dar au mai putut vedea cum se poate înjgheba un muzeu

cu diferite chipuri sfinte vechi, costume și broderii naționale, etc.

Pe lângă cursuri s'a avut grije și de distracții folositoare. În fiecare Duminică se aranjeau excursiuni. Am vizitat minele și băile de sare din Slănic. Nu se poate descrie ce priveliște admirabilă prezintă o mină de sare. Am văzut sondele de petrol și am admirat vechile mănăstiri. La excursiunea făcută la Sinaia am stat uimiți în fața emulației dintre știință și frumusețea naturii. Am mai făcut excursiuni la București, Constanța și Marea-Neagră, băile din Mamaia, etc. Toate acestea mulți dintre noi nu le-ar fi putut vedea niciodată dacă nu luam parte la cursurile din Vălenii de-Munte. Din cele văzute de noi ar profita mult și elevii noștri, cărora le-am putea povesti atâtea lucruri interesante și instructive. Și ce deosebire este între povestirea lucrurilor văzute și a celor citite!

Timp de patru săptămâni am învățat și ne-am distras, reîntorcându-ne acasă cu cercul de cunoștințe mărit și cu sufletul și corpul recreat, ca să începem anul școlar cu puteri oțelite.

Problema este deslegată. Acei cari dintre colegi doresc să-și întregească și înmulțească cunoștințele ca să poată ține piept cu cerințele timpului de azi, să meargă peste vară la universitatea populară a Dlui Iorga din Vălenii-de-Munte și nivelul nostru intelectual va fi în continuă creștere.

Elena Țibula.

Gazeta Învățătorilor ? *)

În unele cercuri și întruniri s'a discutat despre necesitatea de a se înființa o gazetă a noastră, a dascălilor sălăjeni, cum au învățătorii din alte județe.

Toate chestiunile ce ne privesc, lucrările ce trebuiesc îndeplinite, le discutăm în adunări și comitete, le pisăm și le analizăm, le dregem și le modelăm — teoretic — iar când procedăm la aplicarea lor, terminăm cu eternul fiasco. . .

Noi, cei ce muncim la ridicarea lumii, nu ne putem ridica singuri, lucrăm pentru îmbunătățirea soartei materiale a gloatei, în mod direct sau indirect, prin atotputernicia culturii și nu suntem în stare să ne creiem nouă înșine o soartă cel puțin suportabilă!

Țintim un pururea-viitor, fericit, bălăcind în eterna mizerie a prezentului neîndurat!

Ne hrănim cu visuri și iluzii, ne 'mbătăm cu conferințe ideale, suportând umiliți loviturile realității nemiloase!

Voim să tragem brazdele luminii în ogorul întunerecului sfârșind prin a ne întuneca singuri, iar lumea neînțelegătoare și nedreaptă, ne privește de sus ca pe o armată ce luptă cu un inamic necunoscut, soldați ce ținesc spre neant și mor învinși de satrapul vieții, se izbesc de pragul neputinței și a lipsurilor.

Muncim — și muncim din greu — din idealism sau interes, din dragoste sau de frica superiorilor, dar totdeauna neorganizați, amorfi și răzlețiți, învârtindu-ne în strâmtul celor patru pereți de clasă, în orizontul mărginit al cunoștințelor noastre rebegite și a puterilor noastre slabe, sleite!

— „Lasă că nu-i tocmai așa“ gândesc mărginiții,

*) Dăm loc acestui articol pentru că se ocupă cu tot dragul de o chestiune, care privește dascălimea. Problema ar putea fi discutată și invităm pe cititorii noștri, cari se interesează de astfel de probleme, să o discute în coloanele revistei. La rândul său ne vom spune și noi cuvântul. — *Redacția.*

— „suntem în prima fază a dezvoltării noastre ca profesie“ zic optimiștii; „da, însă se observă o indolență în toate acțiunile noastre, o lipsă de energie și inițiativă, un veșnic neînțeles față de starea noastră proprie, o neconsolidare condamnabilă pe toate căile, lucruri ce nu pot prezice un viitor fericit“ răspunde realitatea!

Ce s'a ales din atâtea chestiuni mult discutate la toate întrunirile noastre?!

Banca Învățătorilor Sălăjeni — ar suna frumos — *Căminul nostru, organizarea noastră politică, etc.*, ba o biată fițuică absolut necesară unui corp ca al nostru — o au și coșarii pe a lor — a apărut o clipă pentru a se prăbuși imediat în neantul indiferentismului nostru mut!

Treisute și mai bine de învățători chemați să conducă pașii sufletești ai copiilor unui județ, nu pot susține un mic organ de publicitate, o fițuică care să arate săptămânal sau lunar necazurile și bucuriile lor, să facă o legătură sufletească cu lumea intelectuală, cu ei înșiși, în acest secol al douăzecilea?!

Dacă (până când va fi tot *dacă*?) noi ne vom da mai multă atenție nouă înșine, ne vom uni și vom munci drept, nu poate fi piedecă care să nu o putem înlătura, nici nedreptate să nu o putem învinge!

În adunarea generală din Zălau, sigur că printre alte chestiuni se va discuta și aceea de a se înființa o »Gazetă a Învățătorului Sălăjan« în felul revistei »Școala Noastră«, dar pe care o vom sprijini cu toții, căci importanța și lipsa ei nu trebuiesc discutate, — *se simt!*

Când va fi o gazetă »Învățătorul Sălăjan«, vom putea zice că am făcut un pas înainte, că ne-am apropiat cu puțin de colegii din alte județe, unde inițiati-vele atât de desbătute la noi, au luat ființă și aduc reale foloase corpului didactic primar.

Oare de data aceasta ne vom putea desbăra puțin de felul nostru de a fi de până acum?

Să dea Dumnezeu!

Iuțiu Vasile, Ciocmani.

Chestiuni didactice.

Invățământul de tranziție

Motto: Trecerea din viața copilărească în cea școlară să se facă pe nesimțite. —

Una din preocupările de căpetenie ale învățământului la începutul anului școlar, este fără îndoială, învățământul de tranziție, care să facă puntea de trecere a micuților din viața lor de ștregari, în viața școlărească pe nesimțite, în mod inconștient pentru ei.

Căci trecerea dela o viață la alta este dăunătoare sufletului și fizicului chiar la oamenii maturi, necum la copiii mici.

Acasă, în curte, pe stradă, etc. copilul a văzut pe vecinul, prietin de seama lui, cu care s'a jucat, a cântat, alergat ori strigat în plină voie, neoprit de nimeni, după propria lui inițiativă. Și-a făcut căluț închipuit, a măzgălit cu cărbunele chipuri după plac și în fine și-a consumat energia prin mișcări conduse numai de mintea lui proprie

Venit la școală, pentru prima oară el trebuie așa condus, ca plăcerea deacasă, să nu fie transpusă în plictiseală și neplăcere, la care se adaugă și înfricoșarea făcută de părinți sau alții, înainte de a sosi în clasă. Și pentru aceasta se cere ca la începutul anului școlar să se facă atât cât timpul permite, un învățământ de tranziție cu clasa I. mai ales, chiar dacă se află grădina de copii pe lângă școală.

Acest învățământ îi deprinde cu atmosfera de școală, îi face să se cunoască mai bine și acolo, unde limba maternă e pierdută, le dă primele cunoștințe elementare, pe lângă că înlătură frica intrată în mintea lor despre școală și învățător și le aduce plăcerea și dragostea de școală, singurele ce ne vor scoate la

limanul dorit.

Iar ca să se facă un învățământ de tranziție, nu este mare lucru. Plimbări, făcute pentru cunoașterea împrejurimilor școlii, a comunei, a diferitelor locuri, unde copiilor să li-se implice ordinea pe nesimțite de felul cum trebuie să meargă, ori să li-se dea cunoștințe cardinale, sau cunoașterea prietinelor, ori a membrilor corpului, toate ocazional, fără a observa ei că intenționăm ceva. Plimbările pentru cunoașterea limbii materne și pentru intuiție, au o nespusă importanță și mai ales dacă s'a muncit învățătorul să desvolte curiozitatea elevilor. Atunci la tot pasul este întrebă de mii de glasuri.

Toate plantele, bune sau rele îmbogățesc vocabularul lor, lucru ce nu trebuie uitat niciodată. Numai din carte limba nu se poate prinde. — D'apoi jocurile?! Ele constituie un mijloc de o importanță capitală în privința educației și chiar a instrucției. Păcerea copilului de a se juca este știută de toată lumea. Deci, în primele lui zile de școală jocurile în curtea școlii vor fi mai libere și chiar mai multe. Recreațiile trebuiesc făcute mai mari. Copiii timizi deprinși cu ceilalți. Cei rău nărăviți îndreptați. Pentru a ajunge la un bun scop și aici se cere ca învățătorul să se folosească de anumite mijloace. A aduce spre executare cât mai multe jocuri plăcute, chiar din cele locale, cari se pot transforma de nu corespund. Învățătorul poate sta mai mult printre elevi, însă nu în așa fel ca ei să observe că sunt spionați.

Când ei sunt în plină libertate își pot da arama pe față și deci aceasta contribuie mult la cunoașterea individualității. Afară la joc, copiilor să li-se impună limba maternă, acolo unde n'o cunosc. Numai așa vor ajunge s'o cunoască în întregime și să i prindă gustul.

Vorbesc acestea din propria mea experiență.

Afară de plimbări, jocuri, învățământul de început de an mai este ajutat și de cântece. Și acestea însă să fie potrivite cu viața lor copilărească. Copilul are înclinație spre cânt. In ele se vor implica pe nesimțite

cunoștințe de educație — în mod iarăși neintenționat. Vine apoi la rândul său și desemnul, care-l pregătește pentru scris. Cu câtă plăcere nu fug copiii acasă, îndată ce se apropie de locuința să arate părinților ce au învățat ei! Despre el nu mai vorbim acum. Numai să se aibe în vedere toate regulile atât de însemnate pentru școlar mai târziu.

Plimbări, jocuri, cântece și desemn, fac un ciclu de ocupații la început, cari dacă sunt bine conduse de învățător, vor face ca copiii să nu prindă de veste că sunt luați din viața lor liberă și intrați în altă viață, unde sunt sub ascultarea altuia, care dorește a le insufla cunoștințe și educație totdeodată. Vor mai face ca școala să nu fie privită ca o închisoare și să vină cu spaimă în ea, ci ca un loc plăcut, unde totul se învață din plăcere.

Acest învățământ este recomandat și de programa analitică, iar cei mai însemnați pedagogi l'au recomandat și propovăduit.

Vor fi însă oameni, cari dorind de a-și vedea cât mai îngrabă copiii învățați, să nu fie mulțumiți. Pentru acest lucru învățătorul nu trebuie să piardă din vedere, că încet-încet să le dea și ceva cunoștințe elementare, însă nota predominantă într'un oarecare timp să fie implicarea plăcerii prin acest învățământ, numit de tranziție — care să lege pe nesimțite viața copilărească cu cea școlară.

N. D. Corăciu

Lecție practică

Obiectul: Gimnastica cl. I-II-a.

Subiectul: Săritura depe loc înainte.

PLANUL GENERAL

1. Scopul material: Să știe executa »săritura depe loc înainte«.
2. Scopul formal: Dezvoltarea spiritului de observație, memoriei, imaginației, judecății și deprinderii.

3. Metodul : Analitico-sintetic.
4. Forma : Întrebătoare, aflătoare și arătătoare.
5. Treptele formale : Pregătirea, anunțarea, predarea și aplicarea.

PLANUL SPECIAL

I. Pregătirea : Scot elevii în curtea școlii (dacă este timpul frumos) și-i așez pe 2 rânduri. După ce elevii sunt așezați pe 2 rânduri și aliniați, comand : Drepti ! Rândul I. un pas înainte, marș ! Rândul II, un pas spre dreapta, marș ! (Elevii din rândul II. vin în intervalele celor din rândul I. cu un pas în urmă.) Pe loc repaos ! Ce mișcări am învățat noi până acum să facem la gimnastică ? Elevii spun. Cum am făcut noi acele mișcări ? Elevii spun.

II. Anunțarea : Azi vom învăța să facem altă mișcare : »săritura de pe loc înainte«.

III. Predarea : Mă așez la mijlocul rândului la 5 m. distanță pentru a putea observa toți elevii mișcările ce le execut eu.

Pentruca să putem face această mișcare, ducem mâinile la spate, ne lăsăm pe vârfurile picioarelor, și sărim cu mâinile înainte, tot pe vârful picioarelor, căci dacă am sări pe călcâie, am cădea jos. Mișcarea aceasta se execută în 4 timpi : La No. 1. ducem mâinile la spate ; la No. 2. ne ridicăm pe vârfurile picioarelor ; la No. 3. facem (executăm) săritura, aducând mâinile dela spate în față și la No. 4. revenim în poziția de »drepti«. După ce fac aceste explicații, comand și execut mișcarea de mai multe ori singur, în timp ce elevii observă cu atenție. După aceea scot un elev și execută împreună cu mine la comandă, această mișcare de 2 ori. Comand la toți și execută odată cu mine. Dau »pe loc repaos« și fac observațiunile necesare ; apoi eu comand și elevii execută mișcarea singuri, până ce reușește.

IV. Aplicarea : Execut odată cu elevii jocul gimnastic, ce a fost învățat în lecția trecută »Luați seama bine« și în urmă de câteva ori mișcarea învățată acum.

Petre Popescu.

Sălajul.

Monografia școalei primare de stat din comuna Crasna

Comuna Crasna este situată pe ambele maluri ale râului cu acelaș nume și e cea mai mare și frumoasă dintre comunele cari se înșiră în lungul poalei muntelui Meseș. În această comună majoritatea locuitorilor a fost și este de naționalitate maghiară și de religie reformată. Români au fost în tot timpul pușini la număr. De prezent se numără cca 60 familii, de religie greco-catolică.

În această comună educația școlară a copiilor la început s'a făcut în școli confesionale. Data înființării școalelor confesionale nu se știe. Despre școala confesională gr.-cat. rom. se știe că în anul școlar 1874—1875 a existat; din anul acesta se găsește în arhiva bisericei gr.-cat. un registru intitulat »Protocolul vizitațiunii școalei confesionale greco-catolice din Crasna«. Din acest registru reese, că în acest an, adevă în anul școlar 1874—75 au frecventat școala 26 elevi. Despre învățătorii cari au funcționat la această școală numai atât se știe, că în anul școlar 1895—1896 a fost învățător Nicolae Pop, iar în anul școlar 1899—1900 Andrei Pustai. Timpul sistării școalei confesionale gr.-cat. nu se cunoaște, cum nu se știe nici din care an au început copiii români a frecventa școala statului înființată de statul maghiar la anul 1885.

Ministrul instrucțiunii maghiar cu ordinul No. 42708 din 1885 a înființat școala de stat și și-a început activitatea în localul școalei reformate cu 3 puteri didactice, sistându-se din acest moment școala confesională reformată. Deoarece numărul obligațiilor de școală era mare, statul maghiar a zidit un nou local cu 3 săli de învățământ și locuință pentru învățător completând posturile dela 3 la 6 puteri didactice. Crescând din ce în ce numărul obligațiilor de școală, statul maghiar fu silit a se gândi la edificarea unui local care să poată primi

po toți obligații din comună și așa la anul 1898 încunoștințează sfatul școlar din Crasna că se va zidi un nou local de școală. Comuna în scopul acesta a cumpărat o grădină pe care apoi s'a zidit un local de școală modern cu 8 săli de învățământ, locuință directorală, sală de conferință și locuință pentru servitor. Posturile de învăț. dela 6 se completează la 9 din cari al nouălea a funcționat în local închiriat.

Copiii români încă frecventau această școală, unde se instruiu numai în limba maghiară. Nici chiar religia nu li-s'a predat în limba lor maternă, deoarece sfatul școlar maghiar într'o ședință a sa ținută pe acelea vremuri hotărăște, fără a motiva, că elevilor ne-maghiari instrucția religioasă să li-se facă numai în limba maghiară.

Din acest caz reese intențiunea de a maghiariza românii din această localitate.

Provedința dumnezeiască însă a dispus altcum, cu sfârșitul războiului mondial s'a schimbat toată situația. La anul 1919 localul e preluat de statul român înființând școala prim. de stat română.

Ca toate școalele așa și școala din comuna Crasna a fost devastată de soldații unguri din garda națională cari s'au încartiruit în localul școlii.

Școala românească ca școală primară a statului își începe activitatea în anul școlar 1919—1920 cu 60 elevi divizați în 2 clase sub conducerea învățătorului Aurel Iepurean. La anul școlar 1920—21 s'a înființat secția maghiară înscriindu-se la această secție 80 elevi.

Precum s'a mărit numărul elevilor înscriși la această școală așa s'au complectat și posturile, așa că de prezent sunt 8 puteri didactice, dintre cari 5 puteri la secția română și 3 puteri la secția maghiară, iar copii înscriși în anul școl. trecut (1927—1928) au fost 347.

Victor Cordiș, inv.

Pagini de literatură.

Cărți și reviste

Gh. Tulbure: *Când umbla Dumnezeu cu Sîn-Petru pe pământ.* Tiparul Tipografiei Diecezane Oradea, 1928. Prețul: ?

Autorul istorioarelor cuprinse în volumul »Povestiri cu tâlc« ne dă astădată o altă culegere de istorioare sub titlul: »Când umbla Dumnezeu cu Sîn-Petru pe pământ«.

Sunt în total în cărticica aceasta 30 de istorioare, a căror subiect îl formează »minunile și pășaniile, cu cari imaginația populară a știut să împodobească scurta petrecere pe pământ alui Isus Hristos și a apostolului Petru«.

Fiecare bucată are o învățătură morală, așa că citirea acestei cărticele e »o lectură de folos sufletesc și pentru tinerimea din școală și pentru țăranime«, cum spune în prefață însuș autorul.

Istoriorele sau povestirile dlui Gh. Tulbure sunt scrise într'o limbă românească frumoasă și într'un stil limpede, așa că citirea cărții le este ușoară chiar și aceloră cu mai puțină știință de carte. O recomandăm bibliotecilor sătești pentru a avea oamenii o lectură de sărbătoare în zile de sărbătoare.

Di Gh. Tulbure ne dă de astădată o dovadă mai mult de calitățile bune de scriitor popular. În criza aceasta a cărții bune pentru popor, când scriitorii își cheltuiesc talentul și energia pentru scrieri excitante și de senzație, apariția cărți-celei de care ne ocupăm e o adevătată revelație și un îndemn par'că pentru a îndruma pe cei chemați pe alte căi.

Felul cum sunt scrise povestirile ne îndreptățește odată mai mult să afirmăm că alături de dl Al. Lupeanu-Melin și Petrea Dascălul, dl Gh. Tulbure este azi cel mai bun povestitor pentru popor din întreagă Transilvania, dacă nu chiar din întreaga țară.

Aducem un omagiu dlui Gh. Tulbure, în nădejdea că încă e la începutul lucrărilor de acest fel.

L. Gherguriu.

TOAMNĂ

Toamnă : — ploaie, vânt și jale :

Trec și ultimii cocori,

Ceru-i zdrențuit de nori.

La răspântia din vale

Crist pe cruce stă să moară

Par'că pentru a doua oară.

Toamnă : ploaie, vânt și jale :

Mor și florile 'n grădină

Răvășite jos prin tină :

Zboară frunzele pe cale, —

Doruri, viață duc cu ele,

Cum și gândurile mele.

BCU Cluj / Central University Library Cluj **C. D. Jiu.**

Dumnezeu coboară pe pământ *)

Se zice, că, Dumnezeu la'nceput de tot, după ce a făcut lumea și pe om, în dragostea lui cea mare față de făptura mânilor sale, a dat omului o carte mare. Cartea aceasta îi spunea omului tot ce trebuia să știe. Ii spunea tot ce e pe plăcui Tatălui ceresc și tot ce e spre mânia lui. Ii spunea chiar și ceasul morții, ca să știe omul să se spovedească și să-și îngrijească sufletul din bună vreme.

Omul, după ce a ajuns să-și cunoască sfârșitul, a 'nceput a se lăsa la lene și a nu mai lucra nimic. Și fiindcă fără lucru ducea lipsă de toate, a 'nceput tot el să blesteme și să cârtească împotriva lui Dumnezeu.

Tatăl din cer, văzând atâta răutate pe pământ, s'a pogorât atunci din înălțimile luminoase ale împărăției sale și a început a umbla pe pământ, ca să vadă și să mai ispitească pe oameni. Firește, că chipul Celui de sus era schimbat la

*) Din cântecica: „Când umbla Dumnezeu cu Sânt-Petru pe pământ“.

fajă de nu-l cunoștea nime pe lume. Și luând pe Sfântu Petru cu sine, a început a colinda lumea în lung și lat.

Mergând ei așa, îi ajunse sara și traseră în gazdă la un om mai sărac.

— Ce mai faceți, cum mai trăiți, oameni buni? — zise Dumnezeu întrând în casă.

— D'apoi iaca, greu de tot, moșule, ca vai de noi. — răspunse omul. — Dumnezeu ți-a rânduit dumitale de ai trăit mai mult și ai putut munci, încât acum, la bătrânețe ai din ce trăi. Dar de mine e rău, vai de capul meu. Uite, peste patru zile am să mor. De doi ani de zile n'am nici cămașă pe mine, n'am nici ce să bag în gură, n'am nimic, nimic.

— Dar un gard la casă de ce nu ți-ai făcut și în grădină de ce nu ți-ai sămănat o legumă, ceva? — îl întrebă Cel Sfânt, cu asprime.

— Păi, de, moșule dragă, știind bine, că am să mor în curând, am gândit c'oi putea trăi și mai așa...

— Dar în câmp arat-ai ceva? University Library Cluj

— N'am arat, că dacă aram aș fi adunat pâne mai multă, decât îmi trebuia mie și lăsând-o, după moarte, feciorilor mei, aceștia s'ar fi certat la împărțeala rodului, de să ferească Dumnezeu!

În chipul ăsta se tânguia și găsea pricină la toate omul nostru, fără cămașă pe el și rupt de foame. Iar Dumnezeu din minutul acela i-a luat omului din minte ziua morții.

Deatunci nu știm când vom muri, cum vom muri și nici nu ne prea batem capul cu moartea. Ne gândim la viață și ne trudim ca să ne facem traiul cât mai ușor și mai bun.

Gh. Tulbure.

Cununa care sângeră

M a r i a

— Ce-ai căutat acolo, nenorocitul, ce-ai căutat? — așa îmi zic astăzi când îmi reamintesc.

Era după amiază. Soarele străpunsese norii și-și flutura câteva fire de aur printre ei.

Cristale imense — zăpada acoperia vârfurile măgurilor. Era liniște. În curte mă întâmpinără doi câini. Bat în ușă; nici un răspuns. Intru.

Imi ieși înainte o fată înaltă, uscățivă, frumoasă... Era EA. — O culoare de sânge palid îi înunda obrajii. Câteva şuvițe de păr lăsate pe frunte îi tremurau des, vădind un sbucium șufletesc. Fruntea bulgăr de omăt, pe care se resfrânge aur de soare. — Imi întinse mâna...

— Tata nu e acasă. — spuse încet. Vocea îi tremura ca un murmur de ape dulci.

Intraram într'un salon unde mă năvăliră mirosuri de parfum. Obloanele trase; pe pereți aninate tablouri alături de icoane vechi. — Nicăiri singurătatea nu mi-s'a părut mai frumoasă. Aș fi vrut totuși să deschid ferestrele și în locul acelor mi-resme bolnăvicioase să sorb aerul rece, vaporos, deafară. Totul îmi părea lasciv, moale... înecat... Totul părea ceva înfășurat în negură deasă de toamnă întârziată... ceva obosit, ... frământat...

M'așezai pe o canapea. Focul își fâlfâia tăcut flacările... Sta lângă mine. Mâinile întinse pe genunchi, — mâinile ei albe ca de crin, dulci ca un vis fantomatic, — cu unghii trandafirii, curate sticlind ca boabe de fildeș — tremurau des... svâcniau... Le urmăream jocul crispat. — Ochii-i: lascivi adânci... prăpăstioși...

Ochii tăi adânci ca un ocean...

Sufletul ți-se reflectă în ei...

Sufletul ei pe care îl simțiam alături înfiorându-mă ca o undă rece... misterioasă...

Tăcerea cădea limpede. Imi auziam inima bătând — pește sbătându-se pe malul nisipos al așteptării. Dar ea sfășie tăcerea:

— Ai găsit plicul...?

— Plicul? — murmurai, — oh, d-ta l-ai trimis?...

— Eu, și încă de mult... sunt îndrăsneată, nu?...

Imaginația îmi luase foc. Ardea, învălvoindu-și flăcările pe cari le arunca prin tot trupul meu. Aproape nu vedeam în fața mea chipul acela, acum palid stins, cu ochii fosforescenți.

— D-ta? — murmurai iar, — ce bună ești... ce bună.

Mătasea pielii feței ei devenise lucie... Focul arunca o purpură de aur peste ea aureolând-o.

— Da, eu... și nu te mira... Mi-a fost milă de d-ta. Știu cât este de greu să n'ai pe nimeni în lume; să-ți sbuciumi sufletul pentru alții, sacrificându-te lor.

— Inger rămas pe pământ, - zisei, - cum să-ți mulțumesc?

— Deocamdată prin tăcere. — Oh, e un blestem să fii fica unui părinte neînțelegător. Tata e om rău... e rău... ți-o spun. Te urăște. Vă urăște pe voi toți cari, după cum spune el, ați năvălit ca lăcustele flămânde peste noi. Vă urăște fiindcă ați venit sa călcați nepăsători peste sufletul nostru. O, d-ta nu știi, că sunt clipe când înalță osanale trecutului umilitor și sfășie în picioare faldurii măririlor de azi. D-ta ești victima lui, ți-a jurat răsbunare... să știi.

Tăcu. Lemnele pocniau în sobă. La capetele lor se strânseseră flori pământii...

— Te-am chemat — relua ea, — să-ți spun ca unui frate și să te rog să rupi plicul... mai ales cuvintele... sunt crin uitat... apoi zâmbind: Nu-i așa că de atunci m'aș fi uscat?

— O, nu, — zisei, — lasă-mă să te stropesc cu roua mea, să te ud cu lacrimile mele, suflet curat ca al unui copil — stea aprinsă pe cerul meu sfășiat de nori.

— Doresc să fim frați, — zise ea blând, — Nu te uita că și între frați sunt bariere cari trebuiesc respectate. — Dela moartea mării sunt singură. Lumea e pentru mine un câmp necunoscut. Ești singura floare răsărită în cale-mi, — nu îndrăsnesc s'o ating... Mă tem să n'o rup. Aș rămânea atunci mai pustie...

O rază de soare furișată printre perdele se întinse până la picioarele ei.

— O, rază... — zisei, — tu sol al unei mărturisiri... Plutirea ta pătrunde în sufletele noastre. Fi tu legătura sfântă,

fi tu inelul de aur, simbolul unirii a două suflete stinghere.

Vrui să-i prind mâna, dar ea și-o refrase încet, involuntar aproape. Picioarele îmbrăcate în ciorapi albi odihneau pe covor. M'aplecai și lăsai sărutări pe ele. Ea se ridica repede, îmi arunca o privire sfâșietoare, tristă și dispăru.

— Rămâi... rămâi... — strigai.

Și — timid ca un copil — m'aplecai din nou și sărutai covorul pe care urma pașilor ei se întipăriau moale.

* * *

Afară ningia. Norii astupaseră cerul în întregime. Seara își slobozia valurile murdare. Mergeam la întâmplare. Mă lăsam ca o undă în voia valurilor. În urmă auzii clopote de sanie... un lătrat de câine și glasul înfrigurat al preotului.

* * *

Acasă un nou plic :

»Când mă știam singură — eram mai fericită. Azi mă înspăimânt. Nu îndrăsnesc să privesc în jur... te văd mereu, te văd pretutindeni... Cine ești tu, cel căruia gândurile mele se închină? Cine ești tu, căruia visurile mele îi împletesc cununi? care mi-ai robit viața, prinzându-mi-o ca pe o pasăre în colivia ta? — Mă 'nchin ție, necunoscutule și la picioarele tale mi-aștern sufletul să calci tu pe el. — Intoarsă în odaia unde te-am lăsat singură — am sărutat și eu covorul pe care te-ai plimbat... Am cules de pe el sărutările tale...«

* * *

Ar trebui în câteva pagini să-ți explic și să-ți arăt sufletul ei. O, dar sufletul e singura esență, care nu se poate analiza. — Am înțeles-o însă pe Maria (ce nume simplu și frumos) din prima dată. Ochii ei mari, triști, istovitori era deajuns să se ridice spre mine și citeam în ei o durere adâncă, ascunsă... gata să izbucniască. Dela moartea mame-si sufletul ei se logodise cu singurătatea, cu tristețea, — două surori cu cari sta de veghe în nopțile târzii, împletind laolaltă nostalgii de dureri și visuri. Melancolia o pătrunsese.

Pragul casei era pentru ea hotarul lumii, al lumii acesteia imense, infinite. Se înspăimânta cugetând la ea. O duioșie bolnăvicioasă isvora din vocea ei mlădietoare, o duioșie vagă ca o negură pe care o împrăstie luna când răsare. Genele lungi, de un negru brumat, privirile frânte, dar îndrăs-

nețe, fața palidă, buzele ca două petale de mac uscat... — Când o vedeai strecurându-se în jur, părea o rază pe care nu îndrăznești s'o privești temându-te să nu să sfârșească... O fantomă plutitoare pe valurile invizibile ale lumii; o vestală întârziată cu sufletul plin de minunile vremurilor vechi.

Când îi spuneam ceva, mă asculta mult... privind-mă jintă. Razele ochilor ei mă străpungeau. Ar fi stat ceasuri întregi încremenită, uitată...

Câte odată îmi povestea ea fragmente din viața ei. — Atunci ochii i-se umpleau de lacrimi pe cari le ștergea cu o năframă brodată în negru pe margini.

Povestea celor cari nu cuvântă... Povestea celor cari n'au cuvântat în viață, cari tac, suferă și așteaptă...

»In fiecare seară, îmi spunea, îngenunchiez în fața icoanei Maicii Domnului și a maicei mele. Cum seamănă... cum seamănă...«

(Și tu, frumoaso, cum seamăni în suferința ta neîmpărtășită — Fiului ei...)

»Când eram copilă, îmi plăceau mult florile. Strângeam grămezi în jurul meu și mă jucam cu ele. Uneori mă găsea mama, mă săruta și mă îngropa în maldărilor lor«.

Altădată: »De ce oare e așa de frumos trecutul? Fiindcă mama îmi suride de pe țărmul lui? Am tată, — cu toate astea el mi-e străin... Satul ăsta în care m'am născut, în care trăesc, mă plictisește. Pot număra pe degete de câte ori i-am călcat ulițele. Singurătatea mi-e prietenă — mi-e singura și cea mai bună prietenă. Ea mi-a crescut sufletul... mi-l'a alintat, sculptându-mi-l cu dalta ei de aur«.

Și sufletul ei era într'adevăr curat.

În mine găsisese un prieten, un frate și sunt sigur că gândurile nu-i alunecau mai departe. Se încredea în mine, mă ruga, mă implora s'o ajut. Mai ales când își desgropa trecutul, când se apleca pe groapa lui înfiorătoare — simțiam milă pentru ea. Lacrimile-i mă cutremurau. Și-mi făceam de multe ori pumnii potir să le prind în ei lacrimile acelea limpezi pe cari sufletul înspăimântat le scotea din adâncimile-i profunde.

»Lumea, — îmi spunea, — e pentru mine o rană, din care eu nu sunt decât un strop răsleț de sânge. Oamenii — Dumnezeu chiar — oblojesc rana, dar stropul picurat departe rămâne uitat. Am adeseori visuri ciudate, pe cari — dacă

le-ai auzi le-ai lua drept imaginații bolnave. Nu sunt cu toate acestea roaba imaginației. Nu mi-am împletit niciodată gândurile în fantastice profeții, pe cari le arunc ca pe o înfloritură încărcată peste prăpastiile realității. De cărți am fugit totdeauna. Nu-mi plac. Dacă le citesc mă torturează. O scenă fatală, o dragoste nenorocită, sfârșitul îngrozitor. . .

»Cărțile îmi dau iluzia răutății oamenilor. Sunt așa de răi, așa de cruzi, încât mă întreb uneori ce-ar fi fost cu lumea aceasta dacă era creiată de un om«.

Crescut în atmosfera îmbâcsită de flori, parfumuri și de gânduri sfioase, sufletul ei împrumutase acest aspect bizar. Inchis ca melcul în singurătate era o floare sălbatecă a cărei corolă se strânge în fața adierilor de vânt. Prin ce minune se desfăcuse în fața mea, vânt exotic, care aduceam cu mine miresme depărtate. Veniam aproape zilnic în odaia ei tăcută, semi-obscură, veniam să ascult aceeaș poveste pustie. . .

Uneori îmi scria. . .

»Pentru mine scrisul — îmi spunea, — e o mângâiere. . . De aceea iartă-mă că-ți scriu des. . . Nu-ți cer să-mi citești rândurile. Strânge-le. . . aruncă-le. . . sfășie-le. . . Fă ce vrei cu ele. Nu trebuie totuși să uiți că în scrisorile acestea îți trimit fășii din sufletul meu. Ai milă de el, de sufletul meu, de sufletul acesta osândit să ți-se închine«.

Ce frumoasă e o corespondență făcută în acelaș sat. . . Scrisorile nu mai străbat drumuri lungi. Când le găsești pe masă, ele împrăștie încă parfumul, căldura celei care le-a scris. Găsești urmele degetelor ei pe ele. . . și ici-colo câte o înfloritură ridicată, sau săpată în hârtie îți amintește de lacrimi picurate. . . de doruri nelămurite. . .

(Va urma.)

George Popovici.

Administrația școlară.

XXVIII.

Mai mare promptitudine și precisiune în împlinirea îndatoririlor administrative.

În baza dispozițiilor cuprinse în legea și regulamentul învățământului primar; a diferitelor instrucțiuni publicate în coloanele acestei reviste, precum și a lămuririlor de ordin administrativ, comunicate în conferințele de circumscripții ținute în luna Octombrie a. c. de către organele de control și administrative: nu ne putem imagina să mai existe în corpul didactic primar din județul nostru chiar nici un membru *care, respectându-se pe sine și slujba în care stă*, ar contesta marea importanță a administrației școlare în organismul învățământului.

Odată cunoscut și acceptat adevărul că, condiția primordială a funcționării unei școli este o bună administrație, ea formează temelia învățământului, trebuie să ne întrebăm, cu oare care îngrijorare asupra motivelor pentru cari unii domni, puși în fruntea școalelor, nu-și îndeplinesc îndatoririle de ordin administrativ.

Analizând condițiunile între cari pot satisface aceste obligații, nu găsim nici o scuză. Nu lipsește nici priceperea, nici timpul, nici cerințele tehnice la rezolvarea agendelor administrative.

Pentruce atunci atâtă nepăsare din partea unor Domni directori? Pentruce neexecutarea îndatoririlor impuse de lege și cerute cu diferite ordine de autoritățile școlare, din care cauză se refrâng repercursiuni neprielnice și de multe ori iremediabile asupra întregului învățământ din județ? Pentruce unele dispozițiuni clare și categorice se execută pe dea'ntoar-

sele? Pentruce mulți stau într'o neglijență provocătoare, aducând autoritățile școlare în situația neplăcută de-a recurge la aplicarea sancțiunilor disciplinare? Pentruce unii nu execută anumite ordine nici chiar atunci, când sunt interesați personal?

Răspunsul. Lipsa simțului de datorie și demnitate personală și profesională. Sunt dușmanii declarați ai ordinii, disciplinei și ai învățământului.

Aceste sustragei condamnabile (ca să nu întrebuițăm alți termeni) trebuie eliminate cu desăvârșire din cadrele frumoase ale atribuțiunilor învățătoresți, din care trebuie să se reliefeze numai calitățile superioare, cari constituie personalitatea unui învățător, concretizate în muncă, abnegațiune, disciplină și punctualitate.

Pentru completarea tabloului conturat mai sus, cred că va fi suficient să subliniem câteva cazuri mai recente.

a) În scopul executării art. 152 din regulament, privitor la înaintarea în 11 Sept. a listelor de adulți s'a reamintit în ordinul circular No. 2950 din 14 August a. c. înnoit cu ord. No. 3400—1928 și în conferințele de circumscripții.

Rezultatul? Dela 100 de școli, până la scrierea acestor rânduri (15 Nov.) n'a intrat nici un raport. Majoritatea listelor sunt incomplete. Sunt trecuți elevi obligați la cursul primar sau elevi, cari au terminat cursul primar.

Câteva cazuri mai tipice: *Aghirez*, elevi cari au terminat VII cl., *Coșeiu*, elevi de 15 ani cu 3, 4, 5 și 6 clase primare. *Geheiu*, trecuți de 18 ani; *Aluniș*, elevi de 14 ani cu 4 clase; *Văturele*, înscriși trecuți de 18, 19 ani.

b) Ordinul Com. școl. județean No. 1770—1928, cu termenul 20 Oct. 1928, despre achitarea cheltuelilor de întreținere a localurilor de școală și achitarea subvenției de 15% Com. școl. județean. Până azi abia au raportat 35—40%.

c) Ordinul Com. școlar județean No. 1841—1928 privitor la cultura pământului de experiență, cu termenul 1 Noemvrie 1928. Până în prezent abia a satisfăcut ¹/₃ din comitetele școlare.

d) Ordinul Com. școl. județean No. 2003—1928 privitor la arendarea terenului școlar, cu termenul 15 Noemvrie 1928.

Deși s'a comunicat deciziunea că, terenurile școlare despre cari nu se vor înainta contractele de arendare membri-

lor corp. didactic în termen, se vor аренда la particulari prin licitație publică: abia au intrat dela 46 comițete din 280.

În cazurile enumerate mai sus sunt interesați direct (materialmente) și dnii directori. Cu toate aceste, avem în fața noastră un tablou cât se poate mai trist și obscur despre îndeplinirea datoriilor oficiale.

Dorim ca, aceasta pată rușinoasă a neglijenței, să dispară cu desăvârșire din învățământul primar al acestui județ. Spre acest scop vom întrebuița toate mijloacele posibile de profixie și remediere.

În viitor vom face plăcere cetitorilor noștrii de a publica numele celor neglijenți pentru neexecutarea datoriilor impuse prin lege și ordinele autorităților școlare, ca să se știe dușmanii interni ai învățământului, și — pe lângă primirea sancțiunilor disciplinare legale — vor primi cuvenitele sancțiuni de dispreț din partea colegilor plini de demnitate și devotament, cari nu vor putea admite micșorarea înaltei misiuni dascălești prin sustragere unora dela datorie.

D. MĂRGINEANU.

Note și Observări.

Catalogul publicațiilor „Astrei“

II

Din „**Biblioteca Astra**“, au apărut numerele:

1. Dr. Sextil Pușcariu: »Istoria literaturii Române«, vol. I. (epuizat), 2. N. Iorga: »Tudor Vladimirescu«, dramă ist. în 5 acte (15 lei), 3. I. Georgescu: »Prin Ardeal«, partea I. cu 161 ilustr. și 1 hartă (50 lei). 4. Ștefan Meteș: Istoria neamului Românesc, vol. I. cu ilustr. (50 lei). 5. Nic. Oancea: »Cântece populare românești«, pentru cor mixt, vol. I (25 lei) 6. Francisc Neugebauer, inginer: »Viitorul tehnic-economic al României întregite« trad de I. Georgescu (cu tablouri și hartă) (10 lei) 7. T. V. Păcățian: Jertfele românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, aduse în războiul mondial din anii 1914.—1918 (15 lei). 8. Ioan C. Băcilă: Pictori francezi prin țara noastră (1828—1866) (cu ilustr.) (15 lei). Dr. Onisifor Ghibu: Cum s'a făcut unirea Basarabiei (5 lei). 10. Dr. Onisifor Ghibu: Evoluția secțiilor literale și științifice ale Astrei (La un popas) (10 lei). 11. Dr. Ioan Lupăș: Contribuțiuni la istoria ziaristicii românești ardelene (30 lei). 12. Dr. Aurel Voina: Valorificarea capitalului uman prin igiena națiunii (15 lei). 13. Dr. Dominic Stanca: Ancheta sanitară, ca bază de plecare a plăgilor sociale (14 lei). 14. Victor Stanciu: Pământul și istoria (14 lei): 15. I. Băcilă: Portretul lui Mihaiu Viteazul (30 lei).

Apelăm, afară de aceea, la publicul românesc să se aboneze la revista „**Transilvania**“, organul »Astrei«. *Transilvania* apare în anul al 59-lea. Este cea mai veche revistă românească în Ardeal, condusă de dnii Ioan Agârbiceanu și Horia Petra-Petrescu, secretarii »Astrei«, cu colaborarea secțiilor, și e chemată să fie oglindă fidelă a sbuciumului sufletesc al intelectualilor din zilele noastre.

Prețul »*Transilvaniei*«, este atât de mic (12 numere la an cu 200 lei, pentru străinătate 400 lei), încât fie care inte-

lectual român ar trebui să fie abonat la revista aceasta.

Publicațiile se trimit la comandă și contra ramburs.

Administrația: »Astra«, Sibiu, Str. Șaguna 6. Fiți propagandiștii gândurilor curate ale »Astrei«! Răspândiți publicațiile ei:

Abonați-Vă la „**Buletinul eugenic și biopolitic**“, redactat de secția medicală-biopolitică a »Astrei«.

»Buletinul« apare lunar. Costul abonamentului pe un an este 200 — Lei. Numărul singuratic se vinde cu 20 — Lei.

Administrația se află la Institutul de Igienă și Igienă socială, Cluj, Str. Pasteur.

Publicațiile secțiilor medicale și biopolitice ale »Astrei«.

Prof. Moldavan: Igiena Națiunii ed. simplă Lei 20, Igiena Națiunii ed. lux. Lei 40, Prof. Moldovan: Biopolitica ed. simplă epuizată. Biopolitica ed. lux. Lei 60, Prof. Hațieganu: Infecția tuberculoasă și profilaxia ei socială. Lei 30. Dr. Daniello: Tratatamentul tuberculozei pulmonare Lei 30. Prof. Iacobovici: Cancelarul. Lei 30. Docent Dr. Goia: Boalele infecto-contagioase. Lei 60. Problema tuberculozei, conferințe ținute la cursul de perfecționare pentru medici, 1—8. Iulie 1926. Lei 120. S. Mehedinți: Școala română și capitalul biologic al poporului român Lei 20.

»Biblioteca secției social-economice« a »Astrei« Nr. 1. N. Ghiulea: Cooperarea, faptă, ideie, doctrină, (12 pag.) 34 Lei.

„**Biblioteca secțiunii geografice-etnografice**“.

1. Sabin Opreanu: Săcuizarea Românilor prin religie, 2. George Vâlsăn: O știință nouă: etnografia. Cluj. Institutul de arte grafice »Ardealul« 1927, fiecare broșură câte 10 Lei.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

Comitetul Central al Asociațiunii a hotărât pentru anul acesta publicarea deodată a unui număr mai mare de broșuri din »Biblioteca poporală«, cari vor cuprinde material diferit, după un plan anume stabilit. Broșurile cari vor apărea în jumătatea a doua a lunii April, în anul acesta, sunt următoarele:

1. Războiul de întregire pentru desrobirea neamului, de Victor Lazăr.

2. Biografia, Părintelui Vasile Lucaciu, de Alexandru Ciura.

3. Cultivați legumi în grădinile voastre! Sfaturi de Victor Lazăr.

4. Poezii bănățenești de Victor Vlad Delamarina.

5. I. Războiul româno-ruso-turc 1877—1878. II. Andreiu Florea Curcanuț sau cum e Românul la războiu. Povestire din 1877—1878.

6. Copii cu renume. Biografiile povestite țăranimii noastre de Victor Lazăr.

7. Ingrijirea copilului mic până după înțârcare. Sfaturi pentru mame.

8. Bucătăria gospodinei dela sate. Sfaturi date de Ana Victor Lazăr.

9. Cârlandii. Piesă teatrală de Conșt. Negruzzi. Cu îndrumări pentru jucarea ei la sate. H. Petra-Petrescu și N. Băillă).

A apărut: Nr. 3 din „**Buletinul eugenic și biopolitic**“ al secției medicale și biopolitice a »Astrei« (vol. II. Martie. 1928), cu următorul cuprins: Valeriu Pușcariu: Selecția naturală; Dr. Gh. Preda: Câteva însemnări cari privesc igiena, profilaxia și educația psihică individuală; M. Kernbach: Alte aspecte ale credinței în criminalitate; L. Doniello: Combaterea bolilor sociale în mediul rural; M. Zolog: Câteva date asupra efectelor prohiției în Statele Unite Americane; Veturia Manuală: Femenismul și familia. Administrația la Institutul de Igienă și Igienă socială, Cluj, str. Pasteur. Un număr cu 20 Lei abonamentul pe un an 200 Lei.

Dela „Astra“

CIRCULARĂ

către despărțămintele și cercurile culturale ale Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra“

Domnule Președinte.

Din prilejul a 10 ani dela Unirea Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu patria-mamă, »Asociațiunea«, care a creiat Muzeul Național din Sibiu și Muzeul Avram Iancu din Vidra, a hotărît ca, întru pomenirea de veci a zilei

de 1 Decembrie 1918, să ia asupra sa sarcina de a întocmi, cu concursul membrilor ei și a tuturor oamenilor de bine și Muzeul Unirii, a cărui clădire și sprijinul material la aranjare ni s'a pus la dispoziție din partea Onor. Minister al Cultelor și Artelor.

Acest Muzeu va cuprinde:

1. Obiectele și documentele istorice și în legătură cu afirmarea romanității părților ardelenene, a pregătirii și împlinirii Unirii, și anume:

1. Obiecte și documente de proveniență romană.

2. Obiecte și documente în legătură cu voievodatele românești din aceste părți.

3. Obiecte și documente referitoare la mișcările din revoluția anilor 1437 și 1514.

4. Obiecte, documente și tablouri din epoca lui Mihai Viteazul (Tablouri ce reprezintă intrarea lui Mihai în Alba-Iulia. Lupta de la Călugăreni etc.)

5. Obiecte, documente și tablouri din revoluția lui Horia. Cloșca și Crișan. (Supliciul lui Horia etc.)

6. Obiecte, documente și tablouri din revoluția anilor 1848—1849.

7. Obiecte, documente și tablouri din anul 1918, între cari procesele verbale ale Comitetului Partidului național până la 1 Decembrie 1918, cu discursul Dlui Dr. Alexandru Vaid-Voevod de la 18 Octombrie 1918 și cu contractul încheiat între Antanta și România pentru intrarea acesteia în războiul mondial alături de Antantă.

8. Manifestul Generalului Presan în original și hotărârile noastre în original.

CIRCULARĂ

Domnule Președinte.

Se împlinesc în curând zece ani de la memorabila zi de 1 Decembrie, când cu toții, într'o frumoasă pornire spontană, la Albă-Iulia, am proclamat unirea Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu Patria-Mamă.

O astfel de zi măreață trebuie comemorată, iarăș și iarăș, pentruca sufletele să se ridice deasupra mizeriilor zilnice, ca să primim tăria de a persevera pe cărarea apucată, a colaborării

spre binele țării. Cu mic cu mare, tânăr și bătrân, să ne gândim în ziua de 1 Decembrie, la sbuciumul veacurilor trecute și să depunem juruință că vrem o epocă luminată, lipsită de patimi mărunte, o țară cu cetățeni mulțumiți în hotarele ei, cu ochii ațintiți înainte, spre chemarea vremii celei nouă.

Un neam are trebuință de astfel de zile de reculegere și o societate cum este »Astra« își simte, ca în totdeauna, chemarea da a de îndemnuri în direcția aceasta. Deaceea Vă rugăm, dle președinte, să intrați în legătură cu forurile bisericești școlare, administrative și militare și să le rugați să vă dea tot concursul lor la buna reușită a conferințelor, șezătorilor culturale-literare, a festivalurilor artistice, cari vor urma după serviciul divin, atât la centru, cât și în toate comunele despărțământului dvoastră.

Vă aducem la cunoștință și permisiunea obținută dela Ministerul Sănătății și ocrotirilor Sociale (Nr. 14784 din 28 Martie 1926) de a întreprinde o chetă în ziua de 1 Decembrie pentru propaganda noastră culturală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Activitatea extrașcolară.

Programul de muncă a centrelor culturale.

Credem, că nu este necesar să ne ocupăm aci mai pe larg de importanța binefăcătoare a centrelor cult. deoarece am făcut-o de atâtea ori și este bine cunoscut de către toți membrii corpului nostru didactic. Dar ținem să amintim, că în conformitate cu ordinele și instrucțiunile primite, Centrele culturale își vor continua activitatea culturală începută în urmă cu aproape trei ani și în cursul acestui an școlar cu un program de muncă nou și bine întocmit. Dacă acest program se va executa în senzul, ori cât mai aproape de intențiunile autorilor, va clarifica câteva probleme de ordin național și social de o importanță deosebită și va lăsa adânci urme de lumină, conștiință și demnitate în sufletele sătenilor noștri, a căror lipsă se simte așa de mult.

Nu ne indoim, că conducătorii centrelor culturale împreună cu membrii corpului didactic dela școalele din sediul centrelor vor depune și în viitor aceeași muncă sârguincioasă și cinstită ca și în anii precedenți, care a fost atât de bine remarcată și apreciată de către factorii în drept.

Ca munca să fie cât mai rodnică, conducătorii centrelor vor căuta și aplica toate mijloacele, ca să poată atrage la ședințe un număr cât mai mare de săteni: tineri și bătrâni. În acest scop vor angaja la muncă și tineretul adult: flăcăii și fetele, bărbații și nevestele mai tinere, cu o parte din aceștia se vor forma coruri bisericești și profane pe 1—2 voci separate de ale elevilor de școală, cari vor cântă în biserică și la reprezentațiile mai mari, mai festive.

Cum pușini săteni au beneficiat în trecut de cărțile din bibliotecile centrelor, conducătorii vor insista să cetească cât mai multe persoane și cât mai multe cărți, bineințele din cele potrivite pentru ei. Se pot distribui spre cetire cărți și elevilor de școală mai marișori cu îndrumarea ca să facă

lectură din ele părinților etc., și să dea seama învățătorului oral și apoi prin un scurt rezumat în scris asupra conținutului. Cărțile științifice etc., trebuie împrumutate intelectualilor. — Despre distribuirea și restituirea cărților se va purta o evidență permanentă.

I. Problemele conferințelor.

Obiectul conferințelor îl vor forma următoarele probleme fixate de către cei în drept și anume :

1. *Tările românești înainte de unire cu noțiuni de istorie și geografie.*
2. *Românii în luptele cu turcii.*
3. *Neamuri venite între noi mai târziu.*
4. *Soarta Românilor subjugăți în Austria, Ungaria și Rusia.*
5. *Desrobirea Românilor:*
6. *Insemnătatea și îndatoririle împroprietăririi.*
7. *Insemnătatea și îndatoririle votului obștesc.*
8. *Relele de azi sunt datorite războiului mondial.*
9. *Solidaritatea tuturor claselor sociale în statul național.*
10. *Românii și minoritățile etnice.*

Aceste probleme nu se pot înlocui, dar pot fi întregite cu altele, a căror subiecte au deosebită importanță pentru săteni, dacă va cere lipsa. Predarea lor se va face după puțință liber și în spiritul instrucțiunilor primite dela D. Ion Agârbiceanu în conferința din 7 Nov. a. c.

Pentru cultivarea gustului de citit și intensificarea cetirii cărților din bibliotecă, se vor mai ține și câteva (3—4) conferințe cu lecturi asupra unor cărți, cari pot fi cetite cu folos de popor.

Se menține și pe mai departe dispoziția. ca în fiecare ședință, cu excepția acelorora în cari se ține despre vre-o carte, unul dintre membrii corpului didactic ori altă persoană se va ocupa cu câte un scriitor din operele căruia va face lecturi.

Elevii școalelor îmbrăcați după puțință în costume naționale românești vor contribui cu cel mult 2—3 cântări, 1—2 declamări și o pieză teatrală mai scurtă (ori dialog, trialog etc.). Se va avea în vedere, ca programele să nu fie prea încărcate. Programul ar putea fi următorul: 1. deschiderea ședinții; 2. o cântare; 3. o declamare; 4. Conferința; 5. o cântare; 6. Conferință asupra unei cărți ori lectură din un

sciitor ; 7. O declamare ori o cântare și 8. închiderea.

În cursul anului se vor aranja două reprezentații mai mari cu pieze teatrale, coruri și declamări. Timpul cel mai potrivit este Crăciunul și Paștile.

În fiecare centru cultural se vor da câte 1—2 reprezentații cu cinematograful, primit dela Casa Școalelor. Data se va comunica la timp.

Conferințele vor trebui astfel distribuite, ca să ajungă până la sfârșitul lunii Iunie 1929.

II. Centrele culturale și data ședințelor.

1. *Ariniș*. Conducător : Gheorghe Șimon, înv. dirig. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 10 și 24, Aprilie 14 și 28, Mai 6 și 19 și Iunie 2 și 16.

2. *Bădăcin*. Conducător Gavril Pop înv. dirig. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 10 și 24, Aprilie 14 și 28, Mai 5 și 19, și Iunie 2 și 16.

3. *Buciumi*. Conducător Ioan Știrbu înv. dir. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 10 și 24, Aprilie 14 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 16.

4. *Cehul-Silvaniei*. Conducător : Paul Miclea înv. dir. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 10 și 24, Aprilie 14 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 16.

5. *Crasna*. Conducător Aurel Iepureanu înv. dir. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 10 și 24, Aprilie 14 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 16.

6. *Curitău*. Conducător Romul Șipoș înv. dir. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 16 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 14, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 30.

7. *Dindești*. Conducător : Ștefan Șestac înv. dir. *Data ședințelor* : Nov. 18 și 25, Dec. 16 și 27, Ian. 7, și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 14, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 30.

3. *Gălpăia*. Conducător : Macedon Olar înv. dir. *Data șe-*

dințelor: Nov. 18 și 25, Dec. 16 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 14, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 30.

Halmoșd Conducător: Gavril Gâlgău înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 30, Ian. 13 și 27, Febr. 10 și 24, Martie 10 și 24, Aprilie 7 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 23.

10. *Hodod.* Conducător: Simion Budea. *Data ședințelor*: Novembrie 18 și 25, Dec. 9 și 30, Ian. 13 și 27, Febr. 10 și 24, Martie 10 și 24, Aprilie 7 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 23.

11. *Jibou.* Conducător: Dumitru Ilea. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 30, Ian. 13 și 27, Febr. 10 și 24, Martie 10 și 24, Aprilie 7 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 23.

12. *Moftinul Mic.* Conducător: Ioan Rațiu înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 30, Ian. 13 și 27, Febr. 10 și 24, Martie 10 și 24, Aprilie 7 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 23.

13. *Satu-Mic.* Conducător: Iosif Varhaniovschi *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 30, Ian. 13 și 27, Febr. 10 și 24, Martie 10 și 24, Aprilie 7 și 28, Mai 5 și 19 și Iunie 2 și 23.

14. *Supurul de jos* Conducător: Patriciu Pop înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 21, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 23.

15. *Tășnad* Conducător: Gheorghe Nichita înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 21, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 23.

16. *Tihău.* Conducător: Augustin Maxim înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 21, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 23.

17. *Vălcăul de jos.* Conducător: Teodor Gordan înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3 și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 21, Mai 12 și 26 și Iunie 9 și 23.

18. *Vășad.* Conducător: Ambroziu Sabou înv. dir. *Data ședințelor*: Nov. 18 și 25, Dec. 9 și 27, Ian. 7 și 20, Febr. 3

și 17, Martie 3 și 17, Aprilie 7 și 21, Maiu 12 și 26 și Iunie 9 și 23.

* * *

În fiecare lună se vor ține două ședințe. După posibilitate tot a treia ședință va avea loc într-o comună vecină dar cu același onorar, ca și în sediul centrului.

Data ședințelor nu se poate schimba decât în cazuri motivate și cu aprobarea prealabilă a Revizoratului școlar.

În scopul asigurării bunei reușite a ședințelor, Domnii conducători vor invita din bună vreme la ședință autoritățile, intelectualii și sătenii din loc și comunele mai apropiate. În procesul verbal se va trece numele intelectualilor și numărul sătenilor participanți.

Procesul verbal și actele justificative pentru onorare, întocmite conform uzului din anul precedent, se vor înainta Revizoratului școlar în curs de 3 zile. Cei ce nu le vor înainta la timp vor face să întârzie ordonanțarea și achitarea onorarelor, ori vor chiar cădea dela ele.

Dorim spor la muncă pentru realizarea scopului urmărit.

Revizor școlar :

I. MANGO.

Ș T I R I

— Rugăm pe colaboratorii noștri, cari doresc să colaboreze la numărul de Crăciun al revistei, să trimită manuscritele cel mai târziu până în 3 Dec. c.

— **Aniversarea nașterii M. S. Regelui.** Joi, În 25 Oct. s'a aniversat în urașul nostru, — cum de altfel s'a făcut în toată țara, — cea de a 7-a aniversare a nașterii M. Sale Regelui Mihai I. S'a oficiat la toate bisericile din oraș câte-un Te-Deum. Slujba oficială s'a celebrat la biserica ortodoxă. Au participat toate autoritățile civile și militare, armată și școlile. După Te-Deum Sf. Sa Părintele Roșca a ținut o cuvântare frumoasă arătând importanța zilei. În întreg orașul au fost arborate drapelul național. M. S. Regele împlinind vârsta de 7 ani, a început școala având ca profesori pe dñii: Inspector general școlar Nicolae Saxu pentru cunoștințele cnrsului primar și Major Emil Pălângeanu pentru educația fizică. Educația morală și religioasă este condusă de însăși A. S. R. Prințesa-Mamă

— **Schimbări în Ministerul Instrucției.** Deodată cu demisia guvernului V. Brătianu și dl. Ministru Dr. C. Angelescu părăsește Ministerul Instrucțiunii. Înainte de plecare adresează Revizoratului școlar următoarea telegramă:

„Înainte de a părăsi Ministerul Instrucțiunii, socotesc că este datoria Ministrului Instrucțiunii, socotesc că este de datoria mea să vă educ cele mai calde mulțumiri Dvs., colaboratorilor mei direcți, cari ați pus toată munca, tot devotamentul și tot sufletul Dvs. la înfăptuirea operei culturale ce am început. Nu pot uita în acelaș timp dragostea cu care m'ați încunjurat și țin să vă exprim adâncă mea recunoștință“. — Noul Ministru al Instr. Dl. N. Costăchescu, prof. universitar, a preluat deja conducerea Ministerului. Cu aceasta ocaziune a semnat decizia prin care dl. I. Banciu, actualul director al contabilității este numit prin delegație secretar general și a roconfirmat în posturi pe dñii C. Chirițescu dir. gen. al inv. secundar, Petre Ghițescu dir. gl. al inv. normal-primar, C. Aleșianu dir. general al „Casei Școlilor și Ilie Purcaru dir. gen. al inv. profesional.

— **Conferințele învățătorști.** Deși s'a făcut mult, totuși și în învățământ ca și în toate ramurile vieții noastre publice mai este încă mult, foarte mult de făcut. Abia suntem la un modest început. De aici provin diferitele încercări de a delătura toate piedecile, ce ne stau încă și acum în calea asigurării bunului mers. Acest

scop l-au urmărit și conferințele, ținute la îndemnul Ministerului Instr. cu membrii corpului didactic prim. din județul nostru în ziua de 24 Oct. în Carei, 25 în Tășnad, 27 în Ji-bou, 30 în Șimleu și 31 în Zălau sub conducerea revizorului și a subrevizorilor.

Corpul didactic a arătat mare interes față de ele și s'a prezentat în număr aproape complet. Aceasta este cea mai bună dovadă despre necesitatea și folosul lor.

În conferință s'au arătat pe larg lipsurile și mijloacele de îndreptare atât în ceea ce privește partea didactică, cât și administrativă a învățământului. Dacă cele comunicate vor fi executate cu aceeași dragoste cu care au fost permise, suntem siguri, că inv. primar din județul Sălaj va lua un avânt îmbucurător.

† CAROL NAGY

fostul revizor (inspector) școlar al jud. Sălaj în dimineața zilei de 12 Nov. a. e. a decedat repentin în Zălau — unde a venit să-și cerceteze rudele, — în vârstă de 64 ani. Timp de 15 ani a stat în fruntea învățământului din acest județ până în Mai 1919, când nedeputând jurământul a trebuit să părăsească serviciul, pe care l-a condus cu deplină pricepere și mare sârguință. A fost un bărbat integru și corect, condus de bune sentimente față de școala și învățătorii noștri, cari își aduc aminte de dânsul cu respect și

recunoștință. — Dzeu să-l odihnească în pace! Indurera-tei familii trasmitem sincerile noastre condoleanțe.

† MARGARETA SZÁSZ

învățătoare la școala primară de stat din Cehul-Silv. după grele și îndolungate suferințe în 8 Nov. a. e. a trecut la cele eterne. Inmormântarea a avut loc în 10 Nov. pe lângă asistența unui public numeros. A fost o învățătoare harnică și conștientioasă, stimată de toți și un suflet bun și blând. Dzeu să o odihnească 'n pace și să-i facă parte în lăcașurile celor drești.

— **Pe drumuri.** Pe lângă toate dispozițiunile luate și avertismentele date și acum se mai pot vedea pe drumuri învățători, cari și-au părăsit școala fără concediu umblând fără nici un rost. Oare când vor ajunge și aceștia să-și înțeleagă menirea? Cu cât mai târziu, cu atât mai trist — pentru ei înșiși!

— **Achitarea abonamentelor.** Deși suntem aproape de sfârșitul anului, totuși cea mai mare parte a comitetelor școlare încă n'a achitat abonamentul la „Școala Noastră“. Rugăm pe domniile diriginți ai școalelor ca în calitate de secretari ai comitetelor să se îngrijească de achitarea abonamentelor, ca și noi să putem răspunde îndatoririlor. — *Mg.*

— **Autocamionul Astrei.** Secțiile literare științifice din Cluj ale Asociației „Astra“

au avut ideea bună să înființeze un Oficiu de desfacere a publicațiilor ei sub conducerea dlui Grațian C. Măreș, foarte priceput în trebile acestea. Intre mijloacele întrebunțate e și plecarea la târguri de țară cu un autocamion, în care sunt încărcate cărțile și călindarul pentru popor al Asociațiunii. Întâia excursiune de vâsc fel s'a făcut la târgul de țară din Ludoșul-de-Murăș. Atragom atențiunea cititorilor noștri asupra autocamionului „Astrei“ și le recomandăm cu tot dinadinsul, ca jertfind 2—3 deci de otravă (rachiu) să ducă acasă un calendar sau câteva broșuri pentru hrana lor sufletească.

— **Recolta cerealelor din acest an** Ministerul de agricultură publică o statistică oficială despre recolta cerealelor din anul acesta, care este următoarea:

Grâu 36,515,916 măși (anul trecut au fost 26,327,000), orz 16,765,765 (a. tr. 12,617,202), secară 3,005,786 (a. tr. 2 mil. 568,000), ovăs 9,327, 676 (an. tr. 8,681,434). Recolta cucuruzului nu s'a putut socoti încă, dar e cu mult mai slabă ca anul trecut din cauza că în Basarabia și Oltenia seceta a împiedecat creșterea lui.

După o statistică publicată în București, rămân, după ce se scad cantitățile trebuincioase pentru consumul intern și sâmnântă, pentru a fi exportate: grâu 75,790 vagoanc, orz 68 mii 620, ovăs 14,700 și secară 9,100, cu totul 168,210 vag. cerealele exportabile din țara noastră.

— **Comuna Tusa** este re-alipită la jud. Sălaj începând din 1 Nov. a. c.

— **Adunarea generală a „Astrei“**. În ziua de 30 Oct. a ținut comitetul central al „Astrei“ culturale o ședință plenară, în Sibiu sub conducerea dlui președinte Vasile Goldiș. În această ședință comitetul central, în perfectă și bună înțelegere, a decis, ca „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ să serbeze în 1 Dec. 1928 cu fastul cuvenit, aniversarea a 10-a a zilei de 1 Dec. 1918, la sediul său istoric din Sibiu, precum, în aceeași zi se va serba acea aniversare, ca și în trecut, de către toate despărțămintele și toate cercurile culturale ale „Asociațiunii“. — Programul acestei festivități se va stabili și se va aduce la cunoștință publică la timpul său.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndata după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștientios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 4031—1928.

Carnete școlare

Comunicăm în copie ordinul Onor. Inspectorat școlar No. 11755—1923 Punându-va în vedere direcțiunilor școlare, că, aceste carnete se pot procura și prin comitetul școlar județean.

»Domnule Revizor« Avem onoare a vă face cunoscut, că în baza art. 56, 110, 158, 411 și 395 din Regulamentul pentru aplicarea legii învăț. primar Inspectoratul aprobă introducerea în școlile primare de stat și particulare a carnetului întocmit de Dl Ioan Bărbulescu și Dna Ec. Dan, institutori la școala Nr. IV din Oradea.

Prețul Lei 20. Se poate comanda dela Dl I Bărbulescu institutor Oradea. p Inspector șef. ss. P. Dan. Șeful serv. ss. Indescifrabil.

Zălau, la 7 Noemvrie 1928.

No. 4294—1928.

Diploma anuală

Onor. Minister cu ord. No. 76391—1928 anulează diploma de capacitate dată Drei Slama Elisabeta dela școala normală de băieți din Craiova 1927, precum se anulează și numirea D-Sale făcută cu ordinul No. 120927—1927, pentru comuna Sfircea-Dolj.

Zălau, la 24 Octomvrie 1928.

No. 4301 --1928.

Excludere din Învățământ

Onor. Minister cu ord. No. 113556—1928, aprobă ca DI Eugen Hurnizahce învățator suplinitor în comuna Delureni jud. Cluj să nu mai fie primit ca suplitor la nici o regiune, iar cu ordinul No. 122347—1928 a dispus ca fostul învățator suplinitor Simion Sârbu dela școala din comuna Mânzâtești jud. Bălți, să nu mai fie primit în învățământ, deoarece s'a făcut vinovat de falș în acte publice.

Zălau, la 24 Octomvrie 1928.

No. 4402—1928.

Avertisment public

Onor. Inspectorat cu ord. No. 12891—1928 a aplicat pe-deapsa *avertismentul public*, învățatorului Gh. Varlanu dela școala primară din Colonia Urmașii lui Iancu pentru că în ziua de 17 Oct. 1928 s'a prezentat la Inspectoratul școlar fără concediu aprobat.

Zălau, la 1 Noemvrie 1928.

No. 4448—1928.

Excludere din Învățământ

Onor. Minister cu ord. No. 113566—1928 aprobă ca DI Eugen Hurnizache inv. suplinitor în Delureni jud. Cluj, să nu mai fie primit ca suplinitor la nici o regiune, iar cu ord. No. 115783—1928 aprobă de a nu se mai da post de suplinitor dlui Ioan Gheorghe din comuna Florica Teleorman.

Zălau, la 2 Noemvrie 1928.

No. 4520—1928.

Gospodăria Țărâncăscă

Comunicăm în copie ordinul Onor. Inspectorat școlar No. 128 96 --1928 în dorința ca aceasta lucrare importantă pentru țărâncele noastre să nu lipsească din nici o bibliotecă școlară.

»Domnule Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut, că Dna Tecla Ciura din Oradea a tipărit o lucrare intitulată »Gospodăria Țărăneasă« Cum lucrarea interesează deaproape gospodărie săteanului o recomandăm pentru bibliotecile sătești.

Totodată Vă facem cunoscut, că Dna autoarea face un rabat de 15%, Inspector șef: ss. G. Bota, Șeful serviciului ss. Indesifrabil.»

Zălau, la 10 Noemvrie 1928.

No. 4500—1928.

Anularea transferărilor și numirilor inv. primar cari nu întrunesc condițiunile legii.

Comunicăm în copie ord. On. Inspectorat No. 13031—1928 spre știre.

»Domnule Revizor, Avem onoare a Vă trimite în copie ord. Ministr. No. 128286 din 24 Oct. spre executarea, în tcmai:

»Domnule Inspector șef, Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ninisterul a luat următoarele dispozițiuni, în legătură cu transferările și numirile în învățământul primar din cursul acestui an:

1. Învățătorii, cari nu au avut satisfăcută legea recrutării și au fost transferați, li se va anula transferarea și posturile se vor da vacante.

2. Ministerul face excepție și menține acele transferări cari intră în următoarele categorii; a) apropiere între soți, b) dacă au 21 ani și au fost amânați medical; c) dacă dacă învățătorul e fiu de văduvă.

3. Tuturor acelor învățători, cari au satisfăcut legea recrutării în 1927—1928, și nu s'au prezentat în August 1928, să-și aleagă posturi, rămânând în vechiul regat, li se va anula numirea și vor fi trimiși în teritoriile alipite.

Binevoifi a dispune să se execute întocmai, dispozițiunile acestei circulări. p. Dir. Gen. ss. Vasilescu, p. Inspector șef: ss. P. Dan. Șeful serv. ss. Indescifrabil.»

Zălau. la 5 Noemvrie 1928.

No. 4655—1928.

Achitarea impozitului global

Comunicăm în copie spre știre și conformare ord. Onor Minister de finanțe No. 279591—1928 adresat către Administrația financiară Zălau.

»Dsale Dlui Ad-tor. Fin. jud Sălaj Vă facem cunoscut, că în luna Nov. a. c. nu re va plăti nici un ordine de plată pentru salarii, dacă nu se va prezenta în acelaș timp de mandatori sau de tituțari și chitanțele pentru plata impozitelor.

Dacă au fost unele instituții ai căror funcționari au plătit mai din vreme aceste impozite, li se va cere din nou în luna Nov. să prezinte acele chitanțe, aceasta pentru facerea unui nou control general în toată țara.

Veți avea grijă să comunicați aceste dispozițiuni autorităților locale, imediat ce veți primi ordinul de față.

Vă atragem atențiunea, că veți refuze dela plată orice ordin de plată, dacă toți funcționarii menționați în statul anexat, nu vor avea chitanțele de plata impozitelor.

Se va refuza dela plată chiar dacă un singur funcționar nu va avea aceste chitanțe. Dir. Gen. ss. M. IOANOVICI. Subdir. ss. Indescifrabil. Pentru conformitate copiei: Zălau la 1 Nov. 1928. ss. PAPP.»

No. 4725—1928.

Indrumări la înaintarea diferitelor cereri

Având în vedere, că cererile întrate la Revizorat nu sunt în conformitate cu regulamentul, punem în vedere tuturor membrilor corpului didactic următoarele :

1. Cererle de concediu să fie bine motivate și dovedite cu acte.

2 Tot soiul de cereri să fie legal timbrate cu 8 Lei.

3. Nimeni să nu-și înceapă concediul până când nu primește aprobarea dela Revizorat.

4. Pentru certificate de funcțiune să înainteze timbru de 10 Lei.

La caz dacă cererile nu vor fi înaintate conform regulamentului, nu se vor lua în considerare.

Zălau, la 12 Nov. 1928.

No. 4737—1928.

Serbarea zilei de 1 Decembrie

În legătura cu ordinul nostru No. 4165—1928 comunicăm în copie ordinul Onor. Inspectorat școlar No. 12563—1928.

»Domnule Revizor, Ziua de 1 Decembrie mai ales în anul acesta trebuie sărbătorită cu un deosebit fast de toată suflarea românească. Pentru școli rostul adevărat al serbărilor naționale este de a sădi în inimile viitoarelor generații încrederea în drepturile și tăria acestui neam pe moșia sa strămoșească.

Vă rugăm deci ca anul acesta să se ia măsuri din vreme, fie pe școală dar de preferință toate școlile la oaltă, să se sărbătorească ziua de 1 Decembrie în mod deosebit și cu cel mai mare entuziasm. Inspector șel: ss. G. BOTA.«

Zălau, la 14 Nov. 1928.

BCU Cluj / Central University Library

IOAN MANGO.

rev. școl.

Proiectul de Statute al Asociației Învățătorilor Secția din Județul Sălaj.

(Continuare)

Delegții aleși în conziliul general al Asoc. Gen. fac parte de drept din comitet, tot așa și directorul Căminului Inv.

Președintele Com. este totdeauna președintele Secției tot la fel și secretarul.

Președintele Secției din oficiu face parte în Conziliul General al Asoc. Gen.

Art. 28. Președintele, vicepreșed., sau delegații comitetului, cari vor dimisiona din învățământul primar, se vor socoti dimisionați și din acelea demnități.

Art. 29. Președintele reprezintă Secția, El convoacă Comitetul și adunarea gen. îngrijește de bunul mers și de propășirea Secției. În marginile statutelor de față, el poate lucra în numele Comitetului când acesta nu se poate întruni mai des.

Președintele e îndatorat a încunoștința despre ziua ținerii adunării gen. a Secției în timpul convenit și Revizoratul școlar al Județului precum și prezidiul Asoc. Gen.

Președintele supraveghează, ca ceilalți oficianți ai Secției să corespundă datorințelor lor cu acurateță.

Supraveghează ca desbaterile și deciziunile adunării să se facă amăsurat scopului și intereselor Secției. Îngrijește de executarea deciziunilor adunării gen. și a Com. și dispune vizitarea casei din timp în timp.

Art 30. Secretarul general conduce procesele verbale a adunărilor și a Com. El face raportul general, despre membrii conduce tablou, precum și despre schimbările ori strămutările eventuale și despre acestea raportează cu ocaziunea adunării.

Secretarul al doilea (notarul) substituie și ajută pe cel prim în toate afacerile lui.

Art. 31. Casierul face încasările ținând în regulă registrele de încasări.

Art. 32. Bibliotecarul are grije de toate cărțile, obiectele și rechizitele Asoc. din județ. pe cari pe lângă inventar e dator a le manua. Despre bibliotecă e răspunzător Asociației. El este șeful bibliotecilor din subsecții.

Art. 33. Comitetul are următoarele îndatoriri:

a) Lucroază pentru îndeplinirea statutelor de față și a hotărârilor adunării generale.

b) Ingrigește de bunăstarea fondurilor și să sânguește pentru propășirea morală și materială a Secției.

c) Sub rezerva aprobării adunării generale hotărăște împărțirea ajutoarelor în marginile bugetului.

d) Ia inițiativă și înființează serbări și excursiuni.

e) Numește comisii de anchetă și jurii de împăciuire.

f) Intreține o strânsă legătură cu comitetul central al Asoc. Gen. informându-l regulat de mersul Sect. județene și trimițând dări de seamă, copii de pe procesele verbale, de pe bilanț buget etc.

g) Va trimite regulat cotizația de membru casierului Asoc. gen. precum și abonamentul pentru buletinul Asoc.

h) Va avea grije ca delegații să nu lipsoască de la Conziliul general.

i) Pregătește darea de seamă anuală, întocmește bilanțul și proiectele de buget trimițând câte o copie de pe acesta Asoc. Gen. imediat după fiecare adun. gen.

Art. 34. Comitetul va ține cel puțin, patru ședințe pe an.

Art. 35. Pentru toate operațiile bănești și pentru toate pierderile de orice natură provenită din neglijență, nepricepere sau rea credință sunt solidar răspunzători toți membri comitetului.

Art. 36. Comisia cenzorilor se compune din trei cenzori și trei supleanți aleși în fiecare an de adunare gen.

Cenzorii eșiți la sorti pot fi realeși. Supleanții înlocuiesc pe cenzori când aceștia se retrag sau sunt împiedecați a funcționa.

Art 37. Cenzorii au următoarele îndatoriri:

a) A verifica situația cassei și solvabilitatea creanțelor, cel puțin de două ori la an încheind proces verbal în registru special.

b) A supraveghea în totul bunul mers al Secției.

c) A desona persoanele, care să ocupe locurile vacante în comitet și în conziliu până la proxima adunare generală.

d) Recearcă prezidiu pentru convocarea adunării generale când crede de nevoie.

Art, 38. Toți funcționarii Secției vor purta funcțiunile lor gratuit și numai spesele ce le vor documenta în afacerile Sect. li-se vor rebonifica.

Cap. V.

Subîmpărțirea Secției

Art. 39. Asoc. se subîmparte în subsecții de plasă și anume :

Nr. I.	Subsecția Zălau cu plasa Boeșia
Nr. II.	„ Șimleu „ Șimleu
Nr. III.	„ Carăi „ Carăi
Nr. IV.	„ Valea lui Mihai „ Valea lui Mihai
Nr. V.	„ Tășnad „ Tășnad
Nr. VI.	„ Supurul de jos „ Supurul de jos
Nr. VII.	„ Crasna „ Crasna
Nr. VIII.	„ Jibou „ Jibou
Nr. IX.	„ Bucium „ Bucium
Nr. X.	„ Cehul-Silvan. „ Cehul-Silvaniei

Art. 40. Membrii subsecțiilor de plasă sunt toți acei membrii aparținători Secției județene, cari funcționează ca învățători, învățăoară și conducătoarele de grădini de copii la școala resp. la grădinile de copii de stat de pe teritoriul respectivei plase.

Art. 41. Subsecțiile de plasă pentru desbaterea agendelor lor districtuale în fiecare an vor ținea două adunări. când totodată vor hotărî timpul și locul ținerii adunării proxime.

Art. 42. În fiecare subsecție de plasă se va înființa o bibliotecă din donațiile membrilor ajutori și din suma banilor ce se vor putea lichida spre acest scop de adunarea generală a Secț.

Art. 43. Funcționarii subsecțiilor de plasă sunt: Președintele, vicepreședintele, secretarul, casierul, bibliotecarul și doi cenzori de plasă, cari se aleg pe trei ani pe lângă votizarea secretă. cu majoritate de voturi.

Art. 44. Președintele concheană, deschide și închide adunarea subsecțiilor de plasă, conduce desbatorile și portactările. Pentru autenticitatea proceselor verbale designează doi înși dintre membrii ordinari, copie procesele verbale dimpreună cu secretarul le subserio și col mult după 15 zile le trimite prezidiul Com. Secț jud. Exemplarele originale le păstrează în archiva subsecției de plasă.

Art. 45. Când președintele este împiedecat a funcționa, vicepreședintele îl substituie.

Art. 46. Secretarul conduce procesele verbale ale adunării de plasă, conduce tabloul membrilor despre schimbările ori stră-

mutările eventuale, raportează com. Secț. jud. Acest raport are să fie semnat și de președinte.

Art. 47. Casierul încasează taxele anuale dela membrii respectivei subsecții de plasă, despre acesta poartă catalog punctual iar suma încursă pe lângă semnătura președintelui o transpune dimpreună cu tabloul membrilor casierului Secț. jud.

Art. 48. Bibliotecarul manuuază biblioteca purtând răspundibilitatea pentru aceasta.

Art. 49. Subsecțiile de plasă în adunările lor de primăvară vor face un raport despre activitatea lor Secț. jud.

Cap. VI.

Fondurile (averea) Secției

Art. 50. Fondurile Secț. jud. se formează din taxele de înscriere cotizația anuală, donațiuni și din alte venituri. Fondurile se vor administra de comitetul central sub controlul comitetului de cenzori.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Membrii rămași în restanță cu cotizația anuală vor fi trecuți în debit.

Art. 51. Afară de fondurile susamintite se mai înființează.

1. Fondul Căminului Invățătorilor din jud. Sălaj care va fi administrat în conformitate cu dispozițiile unui regulament special redactat anume pentru acest scop.

2. Fondul de ajutorare a fam. de inv. pentru caz de moarte, care de asemenea va fi administrat conform statutelor speciale ce se vor redacta pentru funcționarea și administrarea acestui fond.

Cap. XII.

Dispoziții generale.

Art. 52. Secția ca corporațiunea morală se bucură de toate drepturile ce decurg din aceasta calitate putând primi legăte și donațiuni.

Art. 53. În caz de desființare a acestei Secții toată averea, fondurile ei bănești, precum și înființându-l Cămin al Invățătorilor trece în proprietatea Asociației Gen. a Invățătorilor români

din Ardeal, Banat și părțile ungurene, menținându-se scopul determinat în aceste statute.

Art. 54. Acestea nu se pot modifica decât în adunarea generală convocată cu cel puțin o lună înainte, fiind de față 2-3 din numărul total al membrilor și cu o majoritate de 3-4 din numărul de față.

Calendarul „Astrei“ pe 1929

A apărut „CALENDARUL PENTRU POPOR AL ASOCIAȚIUNII“. Este sigur, unul din cele mai bune calendare scrise pentru popor. Intocmit de dl. profesor pensioar Victor Lazar, un adânc cunoscător al poporului românesc, având 192 de pagini și vânzându-se cu numai 10 Lei (zi: zece Lei) — calendarul acesta va trebui să se răspândească în cât mai multe case românești dela țară.

Materialul este ales cu înaltă competență. Conține și sfaturi practice, dar și poezii populare, legende, povestiri. Câteva indicații nu vor strica. Calendarul publică povestiri pentru popor de dnii Septimiu Popa, N. Lungeanu, Gh. Coșbuc și Poezii de dnii Victor Eftimiu, Elena Dobroșinski, Alex. Mateevici-Basarabeanul; articole mai lungi despre Basarabia, Dobrogea (cu fotografiile și destăinuirile): sfaturi practice despre tuberculoză, asigurări, alcoolism, întâiul ajutor, gunoitul artificial, școlile de agricultură, despre miere, gumărit, (dna Ana V. Lazar), sfaturi p. plugari, despre „Astra“, etc.

Calendarul cu 12 coale de tipar (partea calendaristică cu o „Cronologie românească“, cu târgurile anului, cu sfaturi agronomice), cu 10 Lei, într'o astfel de norocoasă redactare merită să fie citit în satele noastre, spre binele răspândirii culturii românești, de aceea să nu fie intelectual, care să nu cumpere și să nu facă propagandă pentru calendarul „Astrei“ pe 1929.

Se află de vânzare la „OFICIUL DE DESFACERE“ al „Astrei“ (Cluj str. Memorandului. Institutul „Ardealul“) la sediul central al „Astrei“, Sibiu, str. Șaguna 6 și la librării.

Abonamente achitate pe anul 1928

A Iambor Adoni, F. Bendö Nadişul Hodod. E Aluaş Babşa, Patriciu Pop E. Palade Supurul de jos, Aug. Miclea Racova, S. Hager Ghilvaci. G. Pop T Nichita Moftinul Mic, A. Gabriel, G. Pop Moftinul Mare, V. Vleanu Ghenciu, E. Feieş, E. Chind, A Pop Sâmielăuş, I. Purdel Doba, I. Zancu Tirem, M. Ciurdărean Pria, L. Braş Ban. V. Pordea Sâg, N. Căprar, V. Macşai Horoat, I. Şimon Bănişor. E. Sentpeteri Chechiş, A. Maxim, G. Gălgău, M. Gönţi Tihău, T. Ponorar, R. Plaien Surduc, A. Mălinaş Băbeni, C. Nemeş Cristolţel, V. Romocea Cristolţ, I. Bălăneanu Muncel, V. Iluţiu Ciocmani, T. Miclea Brăglez, A. Lazar Băbeni, F. Danciu A. Buzogani, E. Carasi Codeus Sărmăşag, A. Sima Curitău, T. Cionfi Măerişte, I. Moldovan Lompir, D. Pop D. Graur Giurtelecul Şiml. G. Silvester Dumuslău, S. Talos Giurtelec, A. Buhai' F. Pop Bobota, C. Birou Uileac. I. Racar Dârşida, C. Flores Moiad, I. Rogneanu, Z. Sabou Năşăflău, L. Bodola Bogăş, I. Rednic Bozieş, M. Boer, M. Podar Camăr, P. Marchiş, F. Pop Santău, I. Heletea, T. Chiţiu Căuaş, N. Corăsiu Chereuş, Gh. Oprea Pir. V. Popan Hotoan, P. Varhanioschi Sudurău, I. Mateiu Borla, V. Părău Boeşa, F. Bani'ai Mocirla, L. Lenchei, A. Şimonca Doros, A. Lucoviciu, V. Sacal, E. Nistor, D. Chirvai' G. Rusu, I. Cleja, E. Gyorf, T. Dăscălescu, Mi Raţiu, G. Iancu, L. Grama Carei E, Barbuloviciu Cehul Si'v. S. Mezei, C. Vârlanu Urmaşii lui Iancu, Neagrău I. Aehim Urmaşi lui Iancu I. Fab'an, C. Albu, I. Filip. Andrid, Mateiu Ghirolt, F. Fidep Carei, M. Sempromiu Domneşti, V. Boţan. T. Ilea, G. Câmpeanu, V. Dr. Sabou, R. Balogh, E. Ungur, V. Lobonţiu, V. Aciu, P. Olteanu Şimleu, D. Oros, A. Virag, M. Schmidt, E. Cadar Pereveiu, D. Pop Bădăcin, F. Dărăbant Siciu, E. Ostate Maerişte, I. Flonta Criştelec, M. Bulyuvski Năşfălă, Şt Sighetil Bilghez, E. Biro Boghiş, I. Gălgău Aleuş, I. Luca Cerişa, M. Kozar Ip, I Binder Halmoşd, I. Szöcs, M. Varga Camăr, A. Chişiu Şomal, I. Zdritea Porţ, A. Schlett Marca, C. Pinteia Lecimir, I. Pătcăşiu Plopişiu, I. Pop Iaz, E. Bólöni, E. Nagy Stărciu, M. Caba S. Guruslău, Paal Ţicău, V. Căraba Boeşiţa, I. George Bălan, D. Ţopp Stărciu, I. Vescan Fetindia, N. Ossian. Oarţa de jos, D. Şimonca Hereclean, E. Toth Băjan, A. Coşuţiu

Treznea, A. Mureșan, N. Negoita Bozna, N. Maxim Răstolț, T. Tulbure Bogdana, E. Ardelean Agriș, A. Nosa Bogdana, G. Dobocan Sângiorgiul de Meseș, G. Bejan Rostolț, E. Șimonca Asuajul de sus, A. Romitan Unguraș, G. Trifu Stăna, Ștefan Varga Chichișa I. Căpeanu Vașcapauă, V. Ghinea Brusturi, G. Rusu Jac, I. Cosma Rachis, E. Sârbi Chechiș, I. Costea Mârșid, I. Ariciu Brebi, I. Cărpineanu Ortelec, G. Porumb Firminiș. I. Bălăneanu Cimărna, L. Czirjak Odoheiu, I. Ardelean Inău, A. Hosșu Cheud. T. Bud, E. Kosa Arudzel, V. Indrea S. Guruslău, V. Dobocan Traniș câte 250 Lei.

Continuare în numărul viitor

C.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

